

Met een boog om het veen

Fietsen in de Peelstreek is fietsen in een gebied vol cultuurhistorie, landbouwwontwikkeling en bijzondere natuur. Nationaal Park De Groote Peel ligt als een parel in de streek en is alleen wandelend te verkennen. Deze fietsroute voert u langs een aantal bijzondere plekken rond De Groote Peel. Bijvoorbeeld de plek waar bomen zijn gekapt die vervolgens een bijdrage leveren aan het opwekken van duurzame energie.

De route

Start: Bezoekerscentrum Mijl op Zeven, Moostdijk 15, 6035 RB Ospel.

Lengte: ca. 33 km.

RD = rechtdoor, RA= rechtsaf, LA = linksaf

1. Zompig veen

Mijl op Zeven, het ecologisch gebouwde bezoekerscentrum van Staatsbosbeheer, is hét informatiecentrum voor Nationaal Park De Groote Peel en de Peelgebieden. Hier starten excursies en andere activiteiten en u kunt hier terecht voor alle mogelijke informatie over De Groote Peel en de andere natuurgebieden. Er is een speel- en picknickweide en u kunt er genieten van een hapje en drankje. Na uw fietstocht komt u hier weer terug.

Vanaf het bezoekerscentrum RA, de Moostdijk op. Bij kruispunt vlak voor bebouwde kom LA (Nieuwe Baan). Op hoek Anselberg/Nieuwe Baan links aanhouden en fietspad 'Groote Peel' volgen (ca. 2 km lang).

Een eindeloze zompige veenvlakte waar je liefst met een grote boog omheen reisde: dat was de Peel tot ruim een eeuw geleden. De Groote Peel ligt op de grens van Brabant en Limburg. Het is een van de weinige stukken die zijn overgebleven van de 30.000 ha hoogveen van toen. Nu is De Groote Peel een bijzonder natuurgebied, vooral beroemd om zijn rijkdom aan vogels. Het is ook een levend geschiedenisboek van de manier

waarop de mens het veen heeft gebruikt. Het gestoken en gedroogde hoogveen ging vroeger in de kachel: om op te koken en het huis mee te verwarmen. De turfstekers hebben veel sporen in het landschap achtergelaten: de plassen die achterbleven toen het veen was afgegraven, de 'banen' waar de karren met turf reden en de vaartjes waarover de turf per schip werd afgevoerd. Natuur en cultureel erfgoed zijn in De Groote Peel onlosmakelijk met elkaar verbonden.

2. Boomloos

Einde fietspad LA (Oude Dijk, straatnaambordje ontbreekt). De weg gaat over in een fietspad. Dit pad blijven volgen.

Toen De Groote Peel nog een uitgestrekt hoogveengebied was, waren er nauwelijks bomen te vinden: het was er te nat. Pas na de Tweede Wereldoorlog, toen de grondwaterstand daalde en de voedselrijkdom onder andere door zure regen toenam, kwam de boomgroei op gang. Het was vooral de berk die er ging groeien. In de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw werden er ook bomen aangeplant. Een flink deel hiervan is de laatste jaren weer gekapt. Het hout van deze bomen, waarvan de houtkwaliteit slecht was, werd vervolgens als biomassa verkocht om energie mee op te wekken. Biomassa is de verzamelnaam voor alles wat groeit en bloeit, dus bijvoorbeeld hout, gras, riet of tuinafval. Bomen en planten groeien onder invloed van zonlicht, zonlicht dat tegelijkertijd koolstof (CO₂) in de stengels, bladeren, bloemen en takken vastlegt. Die materialen zijn dus bij uitstek geschikt om koolstof te leveren dat bij verbranding energie oplevert. Het hout van deze bomen is versnipperd en in kleine brokjes aangeleverd aan de bio-energiecentrale van Essent in Cuijk waar het werd omgezet in groene stroom en groene warmte. Jaarlijks levert Staatsbosbeheer zo'n 30.000 ton biomassa aan Essent.

3. Waterbloem en Heibloem

Bij T-splitsing RA de Vossenbergh (straatnaambordje ontbreekt) op. Einde LA fietspad langs

Nederweertdijk op. Eerste RA (hierbij steekt u de Nederweertdijk over en komt u op de Peelweg). De weg ongeveer 2,5 km met de bochten mee volgen. Op kruising aan einde LA (Bloemendaalseweg) op. Deze weg uitrijden tot aan de Roggensedijk. Grote weg oversteken naar fietspad en dan RA. Na ongeveer 500 meter komt u langs eetcafé De Stoep. Bij dit gezellige café met terras kunt u pauzeren (u hebt nu 1/3 deel van de route erop zitten). Op de rotonde RD (Meijlsedijk). Eerste LA (Witdonk). Volg Witdonk 2,5 km tot kruispunt. Hier RA (Staldijk) richting Heibloem.

Natuurgebied de Waterbloem, beheerd door Staatsbosbeheer, ligt vlakbij het dorpje Heibloem. Mooie namen, maar ook namen die iets vertellen over het landschap van vroeger. Zo'n 150 jaar geleden waren hier veel moerassen (Waterbloem) en heidevelden (Heibloem). Vanaf ongeveer 1850 voltrok zich een landschappelijke verandering. Heidevelden werden beplant met bos of ontgonnen voor de landbouw. De moerassen werden meer en meer ontwaterd waardoor ze ook geschikt werden voor landbouw en bosaanleg. Nu herinneren alleen de namen nog aan het landschap van toen.

4. Widdonck

In de bebouwde kom gaat de Staldijk over in Pater van Donstraat. Bij Y-splitsing bord 'doorgaand verkeer' volgen. Pater van Donstraat wordt Schoolstraat. Doorrijden tot aan de Meijlsedijk en deze op de rotonde oversteken. Links van deze weg ligt De Widdonck, een school die genoemd is naar een van de voormalige landerijen met als betekenis 'veilige hoogte in waterrijk gebied'. In 1852 kwamen enkele broeders uit Amsterdam naar het landgoed Heibloem om de 'Peelwoestenij' te ontginnen. Zij namen ook de taak op zich om voor de opvoeding van wezen en verwaarloosde jongens te zorgen. In de jaren '50 werd hier het internaat 'Jongensdorp De Widdonck' gesticht, dat zich toeleegde op de behandeling en begeleiding van kinderen met gedragsproblemen.

5. Stokershorst

Weg RD vervolgen (Ericaweg). Weg gaat over in

Aan de Heibloem, daarna Caluna. Caluna wordt na ca. 1,5 km Stokershorst.

Hier ligt in de bocht de kloosterboerderij Stokershorst. Net als De Widdonck was Stokershorst aanvankelijk een opvoedingsgesticht. Het klooster is gebouwd door de grote bouwmeester Cuypers die o.a. ook het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam ontwierp. In de oorlog werd het klooster grotendeels verwoest waarna het in de jaren vijftig werd omgebouwd tot rustplaats voor oudere broeders.

6. Noordervaart

Bij de oprit van het klooster LA, voorbij de oprit met 'eigen weg' RA Stokershorst vervolgen. Eerste weg LA (Aan het Kruis). Aan het einde bij T-splitsing RA en bij picknickplaats LA.

De Noordervaart is in 1808 ontstaan als poging van de Fransen om een vaarverbinding tussen Schelde, Maas en Rijn tot stand te brengen. Toen in 1810 Amsterdam en Rotterdam bij Frankrijk werden ingelijfd, was de nieuwe verbinding niet meer nodig. Het werk werd stilgezet nog voordat het kanaal voldoende vaardiepte had en duizenden arbeiders waren plotseling werkloos. In 1853 werd de Noordervaart tot aan de Helenavaart op vaardiepte gegraven, zodat het water uit de Peel weg kon en de turf uit Helenaveen en Deurne via de beide Peelkanalen kon worden afgevoerd.

Volg de Noordervaart ca. 3 km tot aan de Niesakkerbrug, hier RA. Steek de grote weg RD over (Bochtstraat). Einde RA (Kreijel, straatnaambordje ontbreekt). Na ca. 500 m in de bocht links aanhouden (Waatskamp). Neem bij kruising Vrijkebomenweg/Kruisvenndijk de Kruisvenndijk. Vierde verharde weg LA (Zwarte Boordweg - let op: hier staat geen straatnaambordje, de weg vóór de Zwarte Boordweg heet Diepvenndijk). Weg uitrijden en grote weg oversteken. Fietspad LA langs Meijlsedijk op. U bent nu in het kerkdorp Ospeldijk. Derde weg RA (Ontginningsdijk). Tweede weg LA (Schepengraaf) en bij T-splitsing RA. Einde RA, terug naar het bezoekerscentrum.

